

Vergaderjaar 2002–2003

28 606

Jeugdzorg 2003–2006

Nr. 5

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 18 december 2002

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ bestond er bij onderstaande fracties behoefte een aantal vragen ter beantwoording voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie van 17 september 2002 inzake de Voortgangsrapportage jeugdzorg 2003–2006 (28 606, nr. 1). De op 8 november toegezonden vragen zijn bij brief van 18 december 2002 beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Netelenbos

De griffier voor dit verslag,
Settels

¹ Samenstelling:

Leden: Terpstra (VVD), Rijpstra (VVD), Netelenbos (PvdA), voorzitter, Rouvoet (ChristenUnie), ondervoorzitter, Van Blerck-Woerdman (VVD), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Kant (SP), Eurlings (CDA), Wilders (VVD), Verbeet (PvdA), Van Ruiten (LPF), Van Oerle-van der Horst (CDA), T. de Graaf (LPF), Dekker (LPF), Van Geen (D66), Jense (LN), Vietsch (CDA), Jukema (LPF), Tonkens (GroenLinks), Joldersma (CDA), Smilde (CDA) en Van Heteren (PvdA).

Plv. leden: Blok (VVD), B. M. de Vries (VVD), Kalsbeek (PvdA), Van der Vlies (SGP), Van Beek (VVD), Ferrier (CDA), Çörüz (CDA), Hamer (PvdA), Rosenmöller (GroenLinks), Vergeer-Mudde (SP), Van Loon-Koomen (CDA), Van Hoof (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Wiersma (LPF), Aasted-Madsen-van Stiphout (CDA), De Jong (Groep De Jong), Zvonar (LPF), Dittrich (D66), Teeven (LN), Ormel (CDA), Bonke (LPF), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Mosterd (CDA) en Bussemaker (PvdA).

Vragen van de CDA-fractie

1

Om de verschillende ministeries die betrokken zijn bij de jeugd hun beleid en regelgeving beter op elkaar af te stemmen, wordt een rijksbrede jeugd-agenda gestart. Wanneer kan de Kamer deze jeugdagenda tegemoet zien?

In het Strategisch Akkoord is gesteld dat het kabinet gaat werken aan een integrale aanpak van het jeugdbeleid. Door middel van de operatie JONG (Jeugdbeleid Overheid Nu Gezamenlijk) werken de departementen van VWS, OCW, Justitie, BZK en SZW hieraan.

Medio januari vindt de officiële start van de operatie plaats. De jeugd-agenda wordt gepresenteerd in het voorjaar van 2003. De jeugdagenda bestaat uit een aantal concrete doelstellingen en acties die nodig zijn om die doelstellingen te behalen. Het opstellen van de doelstellingen en het verder concretiseren van de acties zal in overleg met het veld gebeuren. Jaarlijks wordt de voortgang aan de Tweede Kamer gerapporteerd.

2

Per 1.1.2003 moeten in alle provincies en grootstedelijke regio's één rechtspersoon bureau jeugdzorg zijn ingericht. Is hier sprake van minimaal of maximaal één bureau, of zijn de provincies/regio's hier vrij in? Indien maximaal één bureau wordt bedoeld, dan kan een grote fysieke afstand ontstaan tussen de «zorgvrager» en het bureau jeugdzorg. Hoe wordt daar dan in de praktijk mee omgegaan? Gaat het bureau jeugdzorg bijvoorbeeld spreekurddiensten op locatie draaien? (pag. 12 en 41)

In de Wet op de jeugdzorg is gekozen voor het inrichten van één stichting bureau jeugdzorg per provincie. Hiermee wordt niet beoogd maar één loket in de provincie te realiseren. De huidige bureaus werken met verschillende deelloketten, vestigingen op locatie en (telefonische) gesprekken. Wij vinden dat ook gewenst in verband met de toegankelijkheid en bereikbaarheid. Deze wordt met name bepaald door de aanwezige vraag en de samenwerking met de voorliggende voorzieningen. De wijze waarop de toegankelijkheid wordt georganiseerd is een verantwoordelijkheid van de bureaus jeugdzorg zelf. De provincie ziet hierop toe.

3

Per 1 januari 2004 wordt gewerkt met de doeluitkeringen bureau jeugdzorg en zorgaanbod. Waarom is niet gekozen voor één doeluitkering? Brengt de keuze voor twee doeluitkeringen niet onnodige onduidelijkheden met zich mee? (pag. 13)

Het voorstel Wet op de jeugdzorg introduceert een onafhankelijke, objectieve indicatiestelling door het bureau jeugdzorg. Om de organisatorische en inhoudelijke onafhankelijkheid van het bureau jeugdzorg ten opzichte van het zorgaanbod te waarborgen, vereist het voorstel dat er per provincie één rechtspersoon komt die enkel de in het wetvoorstel aangegeven taken voor het bureau jeugdzorg mag gaan uitvoeren. Om de financiële onafhankelijkheid van het bureau jeugdzorg te waarborgen ten opzichte van het zorgaanbod, worden op grond van het voorstel Wet op de jeugdzorg twee doeluitkeringen geïntroduceerd, namelijk één voor het bureau jeugdzorg en één voor het aanbod aan jeugdzorg. Met de aparte doeluitkering voor het bureau jeugdzorg scheidt het Rijk voor alle partijen dus duidelijkheid over het financiële kader voor het Bureau jeugdzorg. In de huidige doeluitkering op grond van de Wet op de jeugdhulpverlening zijn middelen voor zowel aanbod als voor het bureau jeugdzorg met

elkaar verweven. In overleg met provincies wordt de bestaande doeluitkering ontvlochten in de twee genoemde, nieuwe doeluitkeringen.

4

In de discussie over de jeugdzorg passeert een aantal functiebenamingen de revue, zoals hulpverlener (pag. 17), vertrouwenspersoon (pag. 17), gezinscoach (uit het strategisch akkoord), gezinsvoogd (pag. 41), case-manager en behandelcoördinator. Kan aangegeven worden wat het verschil tussen de verscheidene functie is en waar de overlap zit? Wordt het om overlap zoveel mogelijk te voorkomen wenselijk c.q. nuttig geacht om in het kader van de debureaucratisering te bezien of een andere inrichting/samensmelting van functies mogelijk is?

Met de verschillende termen worden verschillende functionarissen of functies aangeduid.

Met het begrip hulpverlener worden in de context van blz. 17 in brede zin allen aangeduid die feitelijk hulp verlenen. Het gaat hier om de verhouding hulpverlener en de onafhankelijke vertrouwenspersoon.

De onafhankelijke vertrouwenspersoon die bij het bureau jeugdzorg werkzaam is, is geen hulpverlener maar iemand waarop de cliënt een beroep kan doen wanneer hij problemen bij de hulpverlening ervaart die hij vertrouwelijk wil voorleggen. Niet iedere cliënt zal gebruik maken van de diensten van de vertrouwenspersoon. Hij moet echter beschikbaar zijn wanneer cliënten daar behoefte aan hebben. De vertrouwenspersoon kan dan de cliënt ondersteunen in aangelegenheden samenhangend met de uitoefening van de taken van het bureau jeugdzorg of met de geboden jeugdzorg.

De gezinscoach is een functionaris die gezinnen ondersteunt wanneer zij in verband met meervoudige problematiek met veel verschillende hulpverleners cq. instanties te maken hebben.

Wanneer dat nodig is moet een gezin een dergelijke gezinscoach kunnen krijgen. Deze gezinscoaching is in beginsel geen functie van het bureau jeugdzorg. Als regel geldt dat de rol van gezinscoach het beste kan worden vervuld door een persoon die het vertrouwen van het gezin heeft. Wanneer er verschillende hulpverleners bij een gezin zijn betrokken dan moet de afspraak worden gemaakt dat één van hen de rol van gezinscoach vervult.

De gezinsvoogd is de persoon die wordt aangewezen in het geval dat de kinderrechter de jeugdige onder toezicht heeft geplaatst en die belast is met het toezicht op de ontwikkeling van de minderjarige en het verlenen van hulp en steun aan het gezin.

Met de functie casemanagement wordt bedoeld het er voor zorgen dat de cliënt de zorg krijgt waarvoor de indicatie is gesteld en het volgen van de verleende hulp door het bureau jeugdzorg.

De behandelcoördinator is een functionaris die doorgaans werkzaam is bij een zorgaanbieder.

Afhankelijk van de concrete casus kunnen verschillende functies binnen het bureau jeugdzorg wel door één persoon worden uitgevoerd t.b.v. het functioneel en doelmatig uitvoeren van taken. Hetzelfde geldt voor zorgaanbieders. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een gezinsvoogd tevens als gezinscoach optreedt. De functie van de vertrouwenspersoon is een op zichzelf staande onafhankelijke functie die niet met de andere genoemde functies kan worden gecombineerd.

De komende maanden zal met de sector nog sterk geïnvesteerd worden in eenduidige, functionele en doelmatige afbakeningen. Waar mogelijk/nodig combineren van functies maakt daar deel van uit.

5

Kan het pleidooi om de reikwijdte van de provinciale toets te preciseren nader worden toegelicht? (pag. 18)

Uit het genoemde evaluatieonderzoek blijkt dat er een grote diversiteit is tussen provinciale klachtencommissies in de wijze waarop zij hun taak opvatten. Dit loopt uiteen van een smalle taakopvatting (alleen toets op de procedure) tot een brede taakopvatting. Ook is er onduidelijkheid over wanneer klachten ontvankelijk zijn. Dit kan ertoe leiden dat eenzelfde klacht in de ene provincie wel behandeld wordt door de provinciale klachtencommissie en in een andere provincie niet.

Er is een wetsvoorstel tot Wijziging van de Kwaliteitswet zorginstellingen en de Wet klachtrecht cliënten zorgsector (28 489) bij de Tweede Kamer aanhangig. Op dit moment wordt bezien hoe het klachtrecht in de nieuwe Wet op de jeugdzorg hieraan conform kan worden aangepast. U wordt hierover in de komende Nota van Wijziging op de hoogte gesteld.

6

Bij een behandeling is veelal sprake van een duurzame of afhankelijke relatie tussen cliënt en zorgaanbieder. Bij een klacht kan deze relatie worden verstoord. Om te voorkomen dat cliënt en zorgaanbieder door formele procedures verder van elkaar verwijderd raken, zou mediation wellicht uitkomst kunnen bieden. Zijn bij mogelijkheden van alternatieve vormen van conflictbeslechting zoals mediation bij klachtafhandeling en beroep in de jeugdzorg al eens onderzocht?

De mogelijkheid om klachten in te dienen en de wijze waarop deze worden behandeld, is wettelijk geregeld. In de zorgsector is het niet ongebruikelijk dat cliënten met een probleem zich kunnen wenden tot een vertrouwenspersoon. Het staat cliënten vrij al dan niet met behulp van de vertrouwenspersoon om vormen als mediation in te zetten bij het oplossen van een conflict als hij denkt dat dit tot een betere oplossing leidt dan het indienen van een klacht. Vooralsnog heb ik geen reden om hier specifiek onderzoek naar te laten doen.

7 en 9

Welke functies van de Raad voor de Kinderbescherming worden overgedragen aan het bureau jeugdzorg? Wat zijn de bezwaren om alle functies over te dragen (pag 33)?

De Raad voor de kindbescherming wordt voor beschermingszaken een tweedelijnsorganisatie. Alleen bij acute en ernstige bedreiging van het kind is de Raad rechtstreeks toegankelijk. Waarom wordt op dit laatste punt een onderscheid gemaakt en waarom wordt dit niet mee overgeheveld? (pag. 45)?

In het stelsel van de wet op de jeugdzorg neemt het bureau jeugdzorg de zgn. intake-functie van de Raad over. Deze intake-functie houdt in dat bij een melding van een bedreigende ontwikkeling voor een kind wordt beoordeeld of met vrijwillige hulpverlening de dreiging voor het kind kan worden weggenomen of dat een maatregel met betrekking tot het gezag dient te worden overwogen. Aangezien het bureau jeugdzorg onder de wet op de jeugdzorg de taak krijgt om te bezien welke zorg nodig is, is ervoor gekozen om deze intake-functie bij het bureau jeugdzorg neer te leggen. Als het bureau jeugdzorg vaststelt dat een kind bedreigd wordt in zijn ontwikkeling én vrijwillige hulpverlening niet (meer) mogelijk is, vraagt bureau jeugdzorg de Raad voor de Kinderbescherming om (nader) onderzoek te doen en zo nodig de kinderrechter om een civiele beschermingsmaatregel te verzoeken.

Ook ingeval van acute situaties kan deze weg via het bureau jeugdzorg gevolgd worden. In dat geval dient het bureau jeugdzorg de zaak onmiddellijk door te geleiden naar de Raad voor de Kinderbescherming. In deze situaties is het in het belang van het kind dat er ook onmiddellijk gehandeld kan worden door de Raad zonder tussenkomst van het bureau jeugd-

zorg. Vandaar dat besloten is dat de Raad in acute situaties ook rechtstreeks toegankelijk is voor particulieren en instanties.

Er is niet voor gekozen ook andere functies van de Raad aan bureau jeugdzorg over te dragen omdat dit niet past binnen het bestaande jeugdbeschermingsstelsel. In dit stelsel heeft de overheid de verplichting om kinderen te beschermen die ernstig in hun ontwikkeling worden bedreigd. Om aan deze verplichting te voldoen is de Raad voor de kinderbescherming als overheidsorganisatie onder andere belast om na onderzoek de rechter te verzoeken om een kinderbeschermingsmaatregel op te leggen. De uitvoering van deze maatregelen gebeurt door het bureau jeugdzorg. De Raad heeft daarnaast de wettelijke taak om deze uitvoering door het bureau jeugdzorg te toetsen.

Deze scheiding tussen onderzoek en rapportage enerzijds en uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel anderzijds bestaat sinds 1956 en is nog steeds wenselijk vooral omdat het een verantwoordelijkheid is van de overheid om te beoordelen of ingrijpen in de privé-situatie noodzakelijk is.

8

Welk beleid wordt vanuit de jeugdzorg gericht ingezet om de criminaliteit onder allochtone jeugdigen (en hun ouders) te helpen verminderen (pag. 43)?

Door de jeugdreclassering wordt vanuit de bureaus jeugdzorg/gezinsvoogdij-instellingen in de grote steden aan licht-delinquente jongeren van allochtone herkomst een specifieke vorm van reclasseringsbegeleiding aangeboden. Dit is de zogeheten Individuele Traject Begeleiding voor jongeren uit etnische minderheidsgroepen (ITB/Criem). Deze ambulante begeleiding is erop gericht de jongeren tijdig voor verder afglijden te behoeden.

Daarnaast geldt in algemene zin dat bureaus/gezinsvoogdij-instellingen zich moeten inspannen om de deskundigheid van hun medewerkers te bevorderen zodat de hulpverlening aan allochtone cliënten kwalitatief wordt verbeterd. Diverse instellingen organiseren bijscholing die bijvoorbeeld ingaan op de communicatie met allochtone cliënten/ouders en de verschillen in opvoeding tussen diverse culturen. Bovendien wordt van de instellingen verlangd dat hun personeelsbestand zo veel mogelijk een afspiegeling vormt van de bevolking in de regio waarin de instelling werkt.

Behalve bovengenoemde activiteiten is in het kader van het integratiebeleid het «Preventiebeleid 2001–2004» in gang gezet. Vijfendertig gemeenten worden financieel en inhoudelijk ondersteund bij het voeren van de regie over het bestrijden van oorzaken die leiden tot marginalisering en criminaliteit onder allochtone jongeren. Zij doen dit door op lokaal niveau de keten van jeugdvoorzieningen en -instellingen sluitend te maken, dusdanig dat jongeren die dreigen te ontsporen de weg terug vinden naar (vervolg-)scholing en een plaats op de arbeidsmarkt. Dit resulteert in een sluitende aanpak van onder meer voor- en vroegschoolse educatie, voorkoming van voortijdige schooluitval, aanbod van aansprekende vrijetijdsactiviteiten, bijzondere aandacht voor leerlingen door bijvoorbeeld mentoring, het bieden van internaatchtige voorzieningen, bevordering van het behalen van een arbeidsmarktkwalificatie en bemiddeling naar een arbeidsplaats.

10

De Wet op de jeugdhulpverlening verandert in de Wet op de jeugdzorg en de jeugdbescherming valt nu onder het bureau jeugdzorg. Is het gelet hierop niet logisch om de benaming Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming te veranderen in Inspectie voor de jeugdzorg.

Onder de Wet op de jeugdzorg krijgt de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming inderdaad een nieuwe naam te weten Inspectie jeugdzorg (zie ook hoofdstuk 10 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wet op de jeugdzorg (26 168)).

Vragen van de VVD-fractie

11

De inrichting van de bureaus jeugdzorg is al in veel provincies en grootstedelijke regio's gerealiseerd. In een aantal gebieden zijn nog reorganisaties en herstructureringen bezig. Kan worden aangegeven welke regio's achterlopen en wat de oorzaken hiervan zijn? (pag. 12)

In zes van de vijftien provincies of grootstedelijke regio's – Overijssel, Gelderland, Utrecht, Flevoland, Limburg en Rotterdam – bestaat er op dit moment één stichting bureau jeugdzorg.

Volgens informatie van de provincies, bevindt de oprichting van vijf stichtingen bureau jeugdzorg in Zuid-Holland, Haaglanden, Noord-Brabant, Zeeland en Amsterdam zich in een afrondende fase. Naar verwachting zal in deze provincies of grootstedelijke regio's de stichting bureau jeugdzorg dus op zeer korte termijn worden opgericht. In de provincie Noord-Holland wordt per 1 januari 2003 de stichting bureau jeugdzorg opgericht. Alle partners zullen opgaan in deze stichting. Alleen voor de Stichting Jeugd en Gezin Noord-Holland, die de jeugdbescherming en jeugd-reclassering uitvoert, geldt dat dit nog niet per 1 januari 2003 gerealiseerd zal zijn.

De provincies Groningen en Friesland hebben aangegeven dat het proces om te komen tot een provinciale stichting bureau jeugdzorg meer tijd kost. Het fusieproces in deze provincies is ingewikkelder dan verwacht. In Groningen en Friesland is een ontvlechting nodig van de MFO die op dit moment bijna alle taken van het toekomstige bureau jeugdzorg en een deel van het zorgaanbod uitvoert. Groningen realiseert de totstandkoming per 1 januari 2004. Daarbij kiest Groningen ervoor om de jeugd-GGZ vanaf het begin bij de totstandkoming van de stichting te betrekken, hetgeen meer tijd kost. De provincie Friesland verwacht uiterlijk per 1 juli 2003 de stichting bureau jeugdzorg te hebben opgericht. In Drenthe wordt gewerkt aan de oprichting van de stichting per 1 januari 2003 in de vorm van een netwerkorganisatie. Verdere ontwikkeling zal daar naar verwachting nodig zijn om per 1 januari 2004 te voldoen aan de Wet op de jeugdzorg.

12

Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om voldoende en adequate voorzieningen te realiseren om de ontwikkelingskansen van jongeren te realiseren. Wie bepaalt wanneer een desbetreffende gemeente daar niet aan voldoet? Wat gebeurt er met een gemeente indien zij haar verantwoordelijkheid niet of slechts gedeeltelijk neemt?

Het gemeentelijk jeugdbeleid is in belangrijke mate gedecentraliseerd. Gemeenten hebben grote vrijheid bij de inrichting van het jeugdbeleid. In het kader van Jeugdbeleid in ba(la)ns hebben gemeenten en provincies afgesproken ervoor zorg te willen dragen dat de inspanningen voor jeugd naadloos op elkaar aansluiten en elkaar versterken. Mede onder invloed van deze afspraken kan worden geconstateerd dat gemeenten in toenemende mate invulling geven aan het jeugdbeleid. Echter de intensiteit hiervan verschilt. Daarom hebben de staatssecretaris van VWS en de minister van Justitie met de VNG en het IPO afgesproken dat de gemeentelijke taken op het gebied van gezins- en opvoedingsondersteuning verder verduidelijkt moeten worden. Het gaat hier om de taken (en de omvang hiervan) die op lokaal niveau minimaal moeten worden aangeboden om zeker te stellen dat iedereen met opgroei- en opvoedproblemen

die hulp en ondersteuning nodig heeft, dat ook kan krijgen. De Tweede Kamer is hierover bij brief van 11 november jl. (kenmerk DJB/JHV-2331221) geïnformeerd. Voor de zomer van 2003 wordt de Tweede Kamer over de uitkomsten geïnformeerd.

13

Ten aanzien van de aansluiting van het onderwijs met de jeugdzorg is te zien dat structurele vormen van samenwerking in het basisonderwijs, speciaal onderwijs en ROC/AOC minder tot ontwikkeling zijn gekomen. Op welke wijze worden op dit punt impulsen gegeven om een inhaalslag te maken?

De aandacht voor structurele samenwerking met het voortgezet onderwijs bestaat in vergelijking tot de andere onderwijssectoren al langer. Dit is een verklaring voor de omstandigheid dat de samenwerking met het voortgezet onderwijs verder is ontwikkeld. De ministeries van VWS en OCenW subsidiëren het Landelijk Centrum Onderwijs en Jeugdzorg (verbonden aan het NIZW), dat als taak heeft de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg te verbeteren. Het LCOJ neemt diverse initiatieven die ook gericht zijn op de afstemming met het speciaal onderwijs, het basisonderwijs en het ROC/AOC. Zo heeft het LCOJ dit jaar tientallen conferenties georganiseerd over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Ook ondersteunt het LCOJ een aantal lokaties waar, in de vorm van een pilot, wordt geëxperimenteerd met de beste structurele samenwerkingsvormen tussen jeugdzorg en speciaal onderwijs. De samenwerking tussen jeugdzorg en speciaal onderwijs richt zich in toenemende mate op de afstemming rond de indicatiestelling en de ontwikkeling van samengestelde programma's (onderwijs-zorgarrangementen).

14

De bureaus jeugdzorg moeten zo snel mogelijk groeien naar een situatie waarbij zij voldoen aan alle eisen die de wet en de lagere regelgeving aan het bureau jeugdzorg stellen. Bestaat er enige mate van controle of de bureaus aan alle eisen voldoen? Zo ja, hoe vindt deze controle plaats en wat voor actie wordt ondernomen wanneer blijkt dat een bureau niet aan alle eisen voldoet? (pag. 33)

In de periode vóór de inwerkingtreding van de wet wordt op verschillende manieren zicht gekregen op de kwaliteit van de bureaus jeugdzorg. In 2002 is op landelijk niveau onderzoek verricht dan wel wordt onderzoek gedaan door de Inspectie Jeugdhulpverlening en jeugdbescherming, het LPJ en de Taskforce Wachtlijsten Jeugdzorg. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen gebruikt worden om met de partners prioriteiten te leggen in de implementatie. De bureaus jeugdzorg en de provincie of grootstedelijke regio zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van de kwaliteit.

Bij of krachtens de Wet op de jeugdzorg worden eisen gesteld ten aanzien van het bereiken, handhaven en toetsen van de kwaliteit. Bij de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg worden deze regels van kracht. Het is de verantwoordelijkheid van de bureaus jeugdzorg ervoor zorg te dragen dat zij voldoen aan de wettelijke eisen. Zij dienen hiertoe onder andere jaarlijks een kwaliteitsverslag uit te brengen. De provincie kan bij gebrek aan kwaliteit ingrijpen. Dit kan zijn via de financiering van het bureau jeugdzorg, maar ook door middel van een aanwijzing of als sluitstuk het ingrijpen in het bestuur en de raad van toezicht van het bureau jeugdzorg. Naast deze instrumenten heeft ook de Inspectie Jeugdzorg de taak om de kwaliteit van het bureau jeugdzorg te bewaken.

Naast deze wettelijke instrumenten zijn wij in overleg met de provincies en de bureaus jeugdzorg om rondom de kwaliteit van de bureaus jeugd-

zorg een benchmark te ontwikkelen, waarmee vergelijking van de bureaus jeugdzorg mogelijk wordt.

15

Voor de cliënt is een zo snel mogelijke indicatiestelling van belang. Op welke wijze wordt voorkomen dat indicatiestelling op oneigenlijke gronden wordt vertraagd? Worden hier maximale termijnen aan gesteld? Zo nee, waarom niet? (pag. 34)

Het indicatiebesluit van het bureau jeugdzorg is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. In deze wetgeving zijn ook eisen neergelegd over de maximale termijnen. Regel is dat het indicatiebesluit zo snel mogelijk wordt afgegeven. Wat zo snel mogelijk is, is van geval tot geval verschillend. De Awb stelt daarbij dat het besluit binnen maximaal acht weken moet zijn genomen. Hiervan kan alleen worden afgeweken in bijzondere gevallen. Het bureau jeugdzorg zal dit dan moeten kunnen motiveren en moet de cliënt daarvan dan op de hoogte brengen.

16

Geïntegreerde indicatiestelling onder verantwoordelijkheid van het bureau jeugdzorg vraagt nog aanzienlijke verbeteringen. Continuïteit en kwaliteit van diegene die de hulp verleent zijn in dit kader van groot belang. Op welke wijze zijn in de nieuwe Wet op de Jeugdzorg deze twee aspecten aan de cliënt gegarandeerd? (pag. 35)

De Wet op de jeugdzorg biedt de mogelijkheid om aan de werkwijze van het bureau jeugdzorg en de deskundigheid van het bureau jeugdzorg nadere eisen te stellen in lagere regelgeving. Ten aanzien van de continuïteit in de contacten met het bureau jeugdzorg wensen wij nadere regels te stellen over het aanwijzen van één contactpersoon door het bureau jeugdzorg. Dit betekent dat op termijn de medewerkers van het bureau jeugdzorg voor meerdere taken inzetbaar moeten zijn. Ook zijn wij van plan nadere eisen te stellen aan de deskundigheden waarover het bureau jeugdzorg moet kunnen beschikken en aan de kwaliteit van de medewerkers van het bureau jeugdzorg.

17

Bureau jeugdzorg dient een juridische onafhankelijkheid te hebben ten aanzien van zorgaanbieders. In de regio's Delft en Gouda is echter sprake van duo-management. Er dient in deze gevallen een andere samenwerkingsvorm te komen. Zijn hier inmiddels reeds concrete oplossingen voor gevonden? Zo ja, welke (pag. 35)

Het inrichten van de ene stichting bureau jeugdzorg in de regio Delft is een verantwoordelijkheid van de grootstedelijke regio Stadsgewest Haaglanden. Volgens de informatie die wij van het stadsgewest hebben gekregen, is die oprichting per 1 januari 2003 een feit. In die zin is er dan ook geen sprake meer van duo-management. Op dit moment vinden er tussen de betrokkenen gesprekken plaats over de inzet en organisatorische onderbrenging van jeugd-ggz in het bureau jeugdzorg per 1-1-2003.

Het inrichten van de ene stichting bureau jeugdzorg in de regio Gouda is een verantwoordelijkheid van de provincie Zuid-Holland. Volgens de informatie die wij van de provincie hebben gekregen zal die oprichting per 1 januari 2003 een feit zijn. Op dit moment is er in de regio Gouda niet zozeer sprake van duo-management, maar zijn tussen de desbetreffende ggz-instelling en het beoogde bureau jeugdzorg (dat tot 1 januari 2003 formeel nog onder een zorgaanbieder valt) samenwerkingsafspraken gemaakt over aanmelding en screening van jeugdigen en hun ouders.

Deze afspraken lopen tot 1 januari 2003. Op dit moment vindt er tussen de betrokkenen overleg plaats over nieuwe afspraken vanaf 1 januari 2003.

18

In het indicatiebesluit wordt de aanspraak op het niveau van de individuele cliënt geconcretiseerd. De praktijk wijst echter uit dat de kwaliteit van het indicatiebesluit nogal te wensen overlaat. Welke acties worden ondernomen om ervoor te zorgen dat het indicatiebesluit kwalitatief van een acceptabel niveau is en blijft? (pag. 46 en 49)

Wij constateren dat de toegangstaken bureaus jeugdzorg door de verschillende ontstaansgeschiedenis van de bureaus divers en met wisselende resultaten worden uitgevoerd. De Wet op de jeugdzorg en de nadere regelgeving vereisen echter een bepaalde mate van uniformiteit en gewenst kwaliteitsniveau. Wij vinden dat de periode tot 1 januari 2004 gebruikt moet worden voor de gewenste uniformering en kwaliteitsverbetering.

Ten eerste is er een aantal onderzoeken, zie antwoord op vraag 14, die inzicht moeten geven in de huidige stand van zaken. Ten tweede loopt een aantal initiatieven ter verbetering van de kwaliteit, zoals het Kwaliteitsprogramma 2, het landelijk platform bureaus jeugdzorg en het inrichten van een ondersteuningsprogramma ten behoeve van de implementatie. In dit ondersteuningsprogramma dat wordt opgesteld door de MOgroep in samenwerking met het NIZW en Collegio hebben het Rijk en de provincies gezamenlijke de prioriteit gelegd bij de kwaliteitsverbetering indicatiestelling. Het Rijk en de provincies zijn op dit moment in overleg met de MOgroep over de invulling van dit ondersteuningsprogramma. Belangrijk onderdeel hiervan is tevens de monitoring van de kwaliteit van de indicatiestelling, waaruit ook moet blijken of het gewenste niveau gerealiseerd wordt en behouden blijft.

19

In 2002 is gestart met een beperkt aantal Scholings- en Trainingsprogramma's (STP). Zijn er inmiddels al resultaten bekend van deze begeleidingsvariant? Zo ja wat laten deze resultaten zien? (pag. 52)?

In 2002 zijn 75 aanvragen STP/proefverlof in de eindfase van jeugdetentiefunctie door de selectiefunctie van DJI goedgekeurd, waarvan er 2 tussentijds zijn afgebroken. Hiervan zijn 13 programma's afgerond, 25 zijn lopend, 6 zijn komen te vervallen en 29 zijn nog niet van start gegaan, omdat de betreffende jongere nog niet in de eindfase zit. Over de effecten van STP/ proefverlof zijn op zijn vroegst in 2003 gegevens beschikbaar.

20 en 21

Decentralisatie van de landelijke voorzieningen verloopt traag. Op welke wijze worden deskundigheden gewaarborgd en op welke wijze hebben specifieke cliëntgroepen de garantie dat hun de juiste hulp wordt geboden? Welke actie wordt ondernomen wanneer blijkt dat bovenstaande waarborgen niet kunnen worden nagekomen? (pag. 56). De evaluatie van het model dat wordt gehanteerd om de decentralisatie te laten verlopen, vindt pas plaats in 2005/begin 2006. Waarom zo laat? Is er een mogelijkheid om tussentijds een evaluatie te laten plaatsvinden? (pag. 57)

Bij het decentralisatietraject staan zorgvuldigheid en maatwerk voorop. Gezien de diversiteit in belangen en betrokken veldpartijen is er voor gekozen de modellen die eind april bestuurlijk zijn overeengekomen in drie deeltrajecten uit te werken: respectievelijk (1) voor de overdracht van de pleegzorgplaatsen van de SPD'en naar regionale voorzieningen voor pleegzorg, (2) voor de decentralisatie van de landelijke voorzieningen voor

intensieve, geïntegreerde jeugdzorg en (3) voor de landelijke (gezins)voogdij- en jeugdreclasseringstaken. Deze deeltrajecten kennen ieder hun eigen planning, maar zijn allemaal gericht op decentralisatie per 1-1-2004.

Om deskundigheden te kunnen waarborgen en cliëntgroepen de garantie te geven dat hun de juiste hulp wordt geboden is een inpassingsperiode afgesproken. Gedurende deze periode kan door de instellingen, de betrokken provincies/gsr. en bureaus jeugdzorg ervaring worden opgedaan met het aanbod van de specifieke hulp en dienstverlening in een decentrale situatie. De wens tot een inpassingsperiode komt van de landelijke instellingen zelf. Ook de bureaus jeugdzorg hebben een voorkeur aangegeven voor een geleidelijk proces van inpassing. Dat maakt het mogelijk meer inzicht te krijgen in de aard en herkomst van de specifieke vraag en de wijze en de schaal waarop de dienstverlening het beste georganiseerd kan worden en ook de kwaliteit gewaarborgd kan worden.

Om het effect van de decentralisatie gedurende de inpassingsperiode goed te kunnen beoordelen is het nodig zicht te hebben op en inzicht te verkrijgen in de vraag naar het aanbod en de diensten van de voorzieningen. Hierover zullen met de bureaus jeugdzorg en de provincies/gsr. afspraken worden gemaakt. Bijvoorbeeld over de vraag hoe door de bureaus jeugdzorg wordt nagegaan of de cliënt behoefte heeft aan de specifieke hulp en dienstverlening. De informatie die zo wordt vergaard en de ervaring die door betrokkenen, inclusief de cliënten, wordt opgedaan zullen bij de evaluatie worden betrokken.

Het is niet de bedoeling pas aan het eind van de inpassingsperiode de stand op te nemen. Het voornemen is om jaarlijks een tussenstand op te maken en deze met de betrokkenen te bespreken. Dat zal in beginsel ook tot tussentijdse bijstelling van de afspraken moeten kunnen leiden.

Informatie en overleg, op basis van de ervaringen in de inpassingsperiode, zijn derhalve de instrumenten die zullen worden ingezet om te waarborgen dat afspraken worden nagekomen of, zonodig, bijgesteld kunnen worden.

22

Het toezicht op de kwaliteit van het aanbod van de jeugdzorg ligt of bij de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming of bij de Inspectie voor de gezondheidszorg. Aangegeven wordt dat deze inspecties afspraken zullen maken over samenhang in het toezicht. Zijn er inmiddels concrete afspraken gemaakt? Zo ja, hoe luiden deze afspraken?

Bestaande afspraken tussen de Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming en de Inspectie voor de Gezondheidszorg over toezicht betreffen informatieuitwisseling, afstemming en zo nodig samenwerking bij onderzoek naar aanleiding van calamiteiten, meldingen van klachten e.d.

Zo is naar aanleiding van «Roermond» een gezamenlijk onderzoek naar de ketenkwaliteit bij jeugdorganisaties gestart, waar ook de onderwijsinspectie aan deelneemt.

In de voorbereiding op de uitvoering van de Wet op de jeugdzorg wordt in 2003 gezien of de bestaande afspraken bijstelling behoeven.

23

in het kader van de verbetering van de informatievoorziening in de jeugdzorg is in mei 2002 een projectgroep van start gegaan met daarin vertegenwoordigers van VWS/Justitie, IPO en MOGroep. In de voortgangsrapportage wordt aangegeven dat deze projectgroep richtlijnen op gaat stellen voor het vastleggen van een nog vast te stellen set van gegevens

door de bureaus jeugdzorg. Kan concreet en bondig worden aangegeven wat deze projectgroep nu gaat doen? Op welke termijn zijn de uitkomsten van de projectgroep te verwachten?

De projectgroep draagt zorg voor de benodigde afstemming m.b.t. de verbetering van de informatievoorziening. Tegelijkertijd voeren de betrokken partijen ieder hun eigen deeltrajecten uit. Activiteiten die ondermeer worden uitgevoerd: vaststellen van de informatiebehoefte en het neerleggen hiervan in regelgeving (afrondding voorjaar 2003); de ontwikkeling van een gegevensmodel en vernieuwd gegevenswoordenboek (zomer 2003) en de implementatie hiervan door de bureaus jeugdzorg, het inrichten van een beheersorganisatie en het aanpassen van de ICT bij het bureau jeugdzorg. Dit laatste is een meerjarig traject.

24

Uit de meest recente rapportage van de Taskforce aanpak wachtlijsten jeugdzorg is gebleken dat de wachtlijsten in de periode van 1 januari 2002 tot 1 juli 2002 flink langer zijn geworden. Eén van de oorzaken hiervan is het ziekteverzuim. Welke mogelijkheden bestaan er om middels prikkels het ziekteverzuim in de jeugdzorg te verlagen?

Daar waar het ziekteverzuim hoog is zijn instellingen zich bewust van het probleem en kijken zij hoe zij dit aan kunnen pakken. Ook in de dialoog tussen provincie en instellingen komt het aanpakken van het ziekteverzuim aan de orde. De verantwoordelijkheid voor het aanpakken van het ziekteverzuim ligt in eerste instantie bij de instellingen. De verantwoordelijkheid voor de aansturing van de instellingen ligt bij de provincies.

Vragen van de PvdA-fractie

25

Op welke termijn wordt de Kamer geïnformeerd over de acties naar aanleiding van het inspectierapport «Casus Roermond in gang gezet»?

Uw Kamer heeft hierover op 11 november jl. een brief (kenmerk DJB/JHV-2331221) van de staatssecretaris van VWS en de Minister van Justitie ontvangen.

26

In de voortgangsrapportage wordt gesteld dat door de verschuiving van de invoeringsdatum van de wet het mogelijk is om een hoger niveau met betrekking tot het minimum aantal resultaten te halen. Aan welke concrete resultaten wordt hier gedacht? (pag. 12 en 13)?

In paragraaf 2.3. van de voortgangsrapportage worden de ambities bij invoering van de wet aangegeven. Uitgaande van een invoeringsdatum van 1 januari 2004 zijn er meer mogelijkheden om met name de kwaliteit van de indicatiestelling door het bureau jeugdzorg te verbeteren. De kwaliteitsverbetering van de indicatiestelling is een van de prioriteiten van het implementatieprogramma wet op de jeugdzorg. Door de veldorganisaties wordt op dit moment in samenwerking met het NIZW en ollegio een ondersteuningprogramma opgesteld (zie ook vraag 18). Daarin wordt ook een plan van aanpak met betrekking tot de indicatiestelling opgenomen. Dit plan richt zich met name op het ontwikkelen van richtlijnen en instrumenten om de uitvoering te verbeteren. Verder is er meer tijd voor de zorgaanbieders om hun hulpaanbod overeenkomstig de nieuwe systematiek voor de indicatiestelling in te richten. Datzelfde geldt ook voor een verbetering van de sturing en financiering.

27

Wat wordt precies bedoeld met «Periodiek worden de jongeren in de jeugdzorg ook zelf geraadpleegd.»? Zitten er geen jongeren in de cliëntenraden?

Dat jongeren periodiek ook zelf geraadpleegd worden heeft betrekking op het raadplegen van jongeren op beleidsniveau. De instellingen zijn verplicht cliëntenraden te hebben waarin uiteraard jongeren dienen te zitten. Daarnaast wordt het beleid van provincies en rijk op verschillende punten getoetst bij jongeren. Hiervoor bestaat geen permanente afvaardiging van jongeren. Om die reden wordt periodiek op specifieke thema's met projecten de mening van jongeren in beeld gebracht.

28

Leidt het inzetten van minder autonome middelen voor verbetering van de aansluiting tot problemen bij het bevorderen van die aansluiting?

Dit is mij niet bekend. Overigens is een goede aansluiting niet alleen of vooral een kwestie van beschikbare middelen, maar ook in hoge mate van goede afspraken, ontkokering en heldere verantwoordelijkheden van alle betrokkenen (zie ook het antwoord op vraag 12).

29

Omdat provincies prioriteit hebben gegeven aan bestrijding van de wachtlijsten is de inzet van autonome middelen in 2001 gedaald ten opzichte van 2000. Toch blijkt uit de brief en de rapportage betreffende de wachtlijsten dat de wachtlijsten in het algemeen langer zijn geworden. Hoe kan dit worden verklaard? Is er enig verband te zien tussen de inzet van de autonome middelen per provincie en de af- c.q. toename van de wachtlijsten in die provincie?

Voor de verklaring van de stijging van de wachtlijsten verwijs ik u naar kamerstuk 28 606, nummer 2. In deze brief geef ik aan dat ik op dit moment de precieze oorzaken niet kan noemen, maar dat ik wel signalen heb gekregen van een aantal mogelijke oorzaken, welke ik in deze brief heb weergegeven. Verder heb ik daarin aangegeven dat de taskforce van de betrokken bestuurders de opdracht heeft gekregen nog dit jaar met een nadere analyse van de wachtlijsten te komen. Deze nadere analyse moet nog opgeleverd worden.

Het is moeilijk om een verband aan te geven tussen de inzet van autonome middelen per provincie en de af- c.q. toename van de wachtlijsten, omdat de verschillen in de wachtlijsten tussen de provincies groot zijn en daarbij veel factoren een rol spelen. Ook zijn er aanzienlijke verschillen tussen de doeluitkeringen van provincies, omdat deze op historische grondslagen zijn vastgesteld. Alleen kijken naar het verband tussen de investering van autonome middelen en af- c.q. toename van de wachtlijsten zou de werkelijkheid geweld aan doen.

30

Waarom hebben 16 gemeenten geen onderdelen overgenomen uit het project «lokaal jeugdbeleid»?

Het desbetreffende cijfer heeft betrekking op de periode 1999–2001. Van de (toen) 504 gemeenten hadden 16 gemeenten geen gebruik gemaakt van het aanbod. Het overgrote deel van 488 gemeenten dus wel. Inmiddels heeft een deel van deze 16 gemeenten overigens wel gebruik gemaakt van het project. De meest voorkomende reden waarom een gemeente geen gebruik maakte was een beperkte capaciteit/ziekte.

31

Is er ook de komende periode voldoende geld beschikbaar om het schoolmaatschappelijk werk voort te zetten en waar nodig uit te breiden?

De financiering van het (school)maatschappelijk werk is een gemeentelijke taak. In sommige gevallen dragen scholen en provincie bij in de financiering. Of er de komende jaren ruimte is voor uitbreiding, is afhankelijk van de inzet van lokale partners, met name de gemeente (zie voorts het antwoord op vraag 12).

32

Kan meer concreet worden aangegeven wat het doel is van de bestuurlijke afspraken betreffende zwerfjongeren? Is het doel niet bovenal dat alle jongeren worden opgevangen? Wanneer worden deze bestuurlijke afspraken gemaakt en wanneer zullen zij effectief worden? Kan tevens worden aangegeven of en hoe over de uitvoering van die bestuurlijke afspraken zal worden gerapporteerd?

Uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer bleek duidelijk dat een niet sluitende keten en onduidelijkheid over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen betrokken partijen (IPO, VNG, MO-groep, GGD Nederland, Federatie Opvang, GGZ Nederland, ZN) de belangrijkste knelpunten waren met betrekking tot zwerfjongeren. Om die reden hebben de vorige bewindspersonen voorgesteld om met de betrokken partijen bestuurlijke afspraken te maken om te komen tot een handleiding voor de werkvloer waarin duidelijk gemaakt wordt wie wanneer verantwoordelijk is en hoe de samenwerking vormgegeven kan worden. Op dit moment vindt op ambtelijk niveau overleg tussen de verschillende partijen plaats over hoe de genoemde knelpunten opgelost kunnen worden. Alle partijen hebben daarbij aangegeven zich te willen inzetten voor de aanpak van dit probleem, maar eerst een verkenning van de keten te willen zien, alvorens over te gaan tot het maken van bestuurlijke afspraken. Op basis van deze verkenning vindt in januari 2003 een vervolgoverleg plaats.

33

Is er sprake van samenwerking tussen de vertrouwensinspecteur in het onderwijs en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)? Zo ja, hoe vindt deze samenwerking plaats?

De functie van vertrouwensinspecteur brengt niet rechtstreeks contact met het AMK met zich mee. De rol van de vertrouwensinspecteur in het onderwijs is om het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling bij te staan in het nemen van beslissingen omtrent onder meer het melden van vermoedens van kindermishandeling of seksueel misbruik. Dit betekent wel dat de inspecteur goed op de hoogte moet zijn van de functie van het AMK en zo nodig kan doorverwijzen.

34

In het rapport «leiding geven aan verandering» wordt een meerjarig perspectief geschetst. Met de Euro 17,5 miljoen die vanaf 2001 beschikbaar is gekomen kan de eerste tranche van dit traject worden gerealiseerd. Is in de meerjarenramingen rekening gehouden met het uitvoeren van daaropvolgende tranches? (pag. 41)?

Nee, nog niet. Per 1 oktober jl. is gestart met vier pilots waarbinnen door de gezinsvoogdij wordt gewerkt met een gemiddelde caseload van 1:15. Deze pilots zijn mede op basis van de in het rapport «Leiding geven aan verandering» neergelegde noties ingericht en zullen twee jaar duren. Op basis van de evaluatie van de resultaten van de pilots, zal worden bepaald of deze werkwijze inderdaad leidt tot de verwachte effecten (waaronder

minder uithuisplaatsingen, eerdere afsluiting van de ondertoezichtstelling en meer klanten werknemerstevredenheid). Eerst op basis van deze resultaten zal, mede op basis van een kostprijsonderzoek dat onderdeel is van dit zgn. Deltaplan, worden bezien of extra middelen nodig zijn om de aanbevelingen die uit deze pilots voortvloeien landelijk te implementeren.

35

Hoe staat het met de niet-vrijblijvende opvoedingsondersteuning zoals voorgesteld in de nota «Vasthoudend en effectief» (pag. 75)? Hoever is men inmiddels met het realiseren van het casusoverleg? (pag. 42)?

Voortvloeiend uit het plan van aanpak «Justitie-keten en opvoedingsondersteuning» en de tussenrapportage van dit project is een startnotitie opgesteld op het gebied van intensieve gezinsondersteuning. Het gaat hierbij om een onderzoek naar een praktisch hulpverleningsaanbod voor multi-probleemgezinnen met als doel tot een methodiekomschrijving «intensieve pedagogische gezinsondersteuning» te komen. Deze methode kan vervolgens ingezet worden ter preventie van (verder) crimineel gedrag.

Hierbij wordt voortgebouwd op het door Justitie bekostigde onderzoek van PI-research, genaamd Criminaliteitspreventie door vroegtijdige signalering en gezinsondersteuning. In verband met de verplichtingenstop van Justitie heeft de uitvoering van dit onderzoek enige vertraging opgelopen, maar zal naar verwachting in januari starten.

Ten tweede is een opdracht verstrekt om ten behoeve van landelijke toepassing een aantal producten te ontwikkelen op het gebied van lichte, preventieve, vrijwillige opvoedingsondersteuning aan ouders van kinderen die door de politie zijn aangehouden in verband met strafbaar gedrag.

Het casusoverleg wordt op 1 januari 2003 landelijk ingevoerd. Ten behoeve van de invoering van het casusoverleg is een stuurgroep ingesteld bestaande uit een vertegenwoordiger van het OM, de politie, de Raad voor de Kinderbescherming en het Ministerie van Justitie. Het casusoverleg bestaat minimaal uit het OM, de politie en de Raad voor de Kinderbescherming. Vanwege het zonnig snel en goed afgestemd in kunnen zetten van de jeugdzorg wordt gestructureerd contact onderhouden met het bureau jeugdzorg. Bestaande vormen van overleg die een ruimere samenstelling kennen kunnen in die vorm worden voortgezet mits geen negatief effect wordt gesorteerd in termen van doorlooptijden. In het casusoverleg vindt behalve de casusbehandeling ook afstemming plaats van de werkprocessen en de kwaliteitsverbetering in de strafafdoening en hulpverlening.

36

Op welke wijze worden ouders betrokken bij de jeugdreclassering (pag. 43)?

De jeugdreclassering richt zich op het versterken van de sociale context van de jongere, vanzelfsprekend spelen ouders hierin een belangrijke rol. Mede afhankelijk van de leeftijd van de jongere en de gezinsomstandigheden wordt geprobeerd de ouders een belangrijke rol in de verantwoordelijkheid voor de jongere (terug) te geven.

In de landelijk geldende protocollen en werkbeschrijvingen zijn diverse momenten vastgelegd waarop de jeugdreclasseringsmedewerker contact heeft met zowel de jongere als zijn ouders. Bij aanvang van de interventie bespreekt de jeugdreclasseringsmedewerker de gemaakte probleem-analyse, daarna wordt het plan van aanpak voor de uitvoering van de begeleiding en de evaluatie besproken met de jongere en in beginsel ook zijn ouders.

In de Vedio uitgave «Perspectief in jeugdreclassering» worden de methodische uitgangspunten van de jeugdreclassering beschreven. Op basis van deze uitgave en het functieprofiel worden op dit moment jeugdreclasseringswerkers getraind. In deze training wordt expliciet aandacht geschonken aan het versterken van de verantwoordelijkheid van de ouders door ze een belangrijke rol te geven in het maken en controleren van afspraken. Tevens is een scholingsmodule voor beginnende jeugdreclasseringswerkers in de afrondingsfase. Hierin worden de werkers o.a. getraind in het activeren van ouders. Bijvoorbeeld door ouders voor te bereiden en aanwezig te laten zijn op de strafzitting.

37

Waarom wordt in de passage over jeugdreclassering niet de coach vermeld, zoals in de nota «Vasthoudend en effectief» op blz. 99 wel is gebeurd. Hoe moet in dit licht het voornemen van de staatssecretaris worden gezien om een gezinscoach te introduceren? Krijgt deze dezelfde taken als de eerder vermelde coach? Welke instelling gaat de gezinscoach «leveren» (pag. 43)?

In de passage over jeugdreclassering zijn de voorstellen zoals neergelegd in de nota Vasthoudend en Effectief onder andere ten aanzien van nazorg (pag. 99) slechts zeer beknopt weergegeven. Vandaar dat de uitwerking waarbij gedacht wordt aan een contactpersoon of coach hier niet in terugkomt. De term coach is hier overigens meer bedoeld in algemene zin om uit te drukken dat (wettelijke) nazorg wordt geboden door een persoon – in dit geval de jeugdreclasseringsmedewerker – die de *jongere* gedurende een bepaalde tijd begeleidt. In die zin onderscheidt deze zich dan ook van de later geïntroduceerde gezinscoach die gericht is op feitelijke begeleiding van *probleemgezinnen*. Het gaat daarbij om gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden en waarbij reeds verschillende hulpverlenende instanties of hulpverleners betrokken zijn. Dit kan ook de jeugdreclassering met betrekking tot een kind uit het gezin zijn. Taak van de gezinscoach is om ervoor te zorgen dat de hulpverlening meer in samenhang wordt geboden.

Gezinscoaching moet worden aangeboden door lokale voorzieningen of door een zorgaanbieder en in beginsel niet door het bureau jeugdzorg. Voor meer informatie over de gezinscoach verwijs ik naar de brief aan uw kamer van 11 november jl. (kenmerk DJB/JHV-2331221).

38

In de rapportage wordt geconstateerd dat de vraag naar ambulante hulp nog steeds groter is dan het aanbod. Worden maatregelen op dit terrein overwogen? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet? (pag. 49)

Op basis van de wachtlijstgegevens kunnen we concluderen dat niet alleen de vraag naar ambulante hulp is toegenomen, maar dat over de gehele breedte van de jeugdzorg, de vraag groter is dan het aanbod. U bent hierover in de brief van 25 oktober jl. geïnformeerd. Op dit moment voert de taskforce een nadere analyse uit, met de interpretatie van de cijfers, mogelijke oorzaken en oplossingen van het probleem. De taskforce is gevraagd deze analyse nog voor het einde van het jaar af te ronden.

39

Kan nauwkeuriger worden aangegeven hoeveel van de extra ingekochte plaatsen bij Glenn Mills beschikbaar komen en wanneer dit gebeurt? Zijn de beschikbaar gekomen plaatsen ook daadwerkelijk bezet (pag. 52)?

Op dit moment heeft Justitie 75 plaatsen ingekocht bij Glen Mills. Daarvan zijn thans 34 plaatsen daadwerkelijk bezet. In de loop van 2003 zal

bekeken worden of alle 75 plaatsen bezet zijn. Indien dat het geval is zullen nog 25 plaatsen worden ingekocht. De hiervoor benodigde financiële middelen zijn door het kabinet beschikbaar gesteld.

40

In de tabel wordt slechts de gerealiseerde capaciteit weergegeven. Kan tevens worden aangegeven wat de prognoses zijn met betrekking tot de benodigde capaciteit en wat de voornemens zijn om dit benodigde capaciteit te realiseren? (pag. 53).

Voor de beleidsneutrale prognoses kan ik u verwijzen naar de brief van 17 juni jl. (TK 2001–2002, 24 587, nr. 78). Voor de beleidsrijke prognoses wijs ik u op de brief van 31 oktober jl. (TK 2002–2003, 28 600 VI, nr. 8), waarin wordt gesteld dat voor de sector JJI in 2006 een tekort wordt verwacht van ca. 500 plaatsen. De gelden die beschikbaar zijn gekomen voor het veiligheidsprogramma zullen mede worden aangewend om capaciteitstekorten op te lossen. De concrete voorgenomen maatregelen zijn toegelicht in de brief van 31 oktober jl.

41

Zijn de 120 plaatsen in de logeervoorziening toereikend? (pag. 54)

Nee, de 120 plaatsen logeeropvang zijn niet toereikend. Met 120 plaatsen kunnen ongeveer 480 kinderen van deze voorziening gebruik maken. Een gezamenlijke inventarisatie van de ouderverenigingen en de instellingen van april 2001 levert op dat ongeveer 870 kinderen op de wachtlijst staan voor logeeropvang. In april 2001 waren nog niet alle 120 plaatsen gerealiseerd.

Ik heb het CTG gevraagd een beleidsregel op te stellen ten behoeve van het per 1 januari 2003 mogelijk maken van het honoreren van verzekeringsaanspraken ggz, met als voorwaarde het «boter bij de vis»-principe. Ggz-aanbieders mogen op basis van deze beleidsregel die productie maken die nodig is om iedereen die een indicatie krijgt ook daadwerkelijk zorg te leveren. Deze afspraak geldt uiteraard ook voor de voorzieningen die logeeropvang aanbieden.

Een aantal instellingen heeft via de wachtlijstaanpak al uitbreidingen boven de 120 plaatsen gerealiseerd.

42

Wordt het jaarwerkplan van de Inspectie ook aan de Kamer toegestuurd?

Ja, jaarlijks wordt aan het begin van het jaar het jaarwerkplan voor dat jaar aan uw Kamer aangeboden.

Vragen van de GroenLinks-fractie

43

Waar wijken de getallen onder het kopje «intensivering jeugdhulpverlening en jeugdbescherming» af van de betreffende getallen in de begrotingen 2003 en de meerjarenramingen? (pag. 85)

De bedragen die onder het kopje «intensivering jeugdhulpverlening en jeugdbescherming» worden genoemd (pagina 85 van de Voortgangsrapportage 2003–2006) wijken niet af van de getallen in de Rijksbegroting Hoofdstuk XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2003 en de meerjarenramingen. De bedragen uit de Voortgangsrapportage 2003–2006 maken namelijk onderdeel uit van de bedragen, die genoemd worden in tabel 7.3 (Budgettaire gevolgen van beleid) onder de operationele doelstelling «Ontwikkelen + waarborgen adequaat stelsel van Jeugdzorg», met name

de specifieke uitkering aan provincies (zie pagina 134 van de Rijksbegroting VWS 2003).

44

Wanneer kan de Kamer informatie verwachten over de voortgang van de acties als gevolg van het inspectierapport over Roermond? Hoe wordt de rol van de gezinscoach ingevuld, is de gezinscoach degene die verantwoordelijk is door de hele keten heen?

Uw Kamer heeft hierover op 11 november jl. een brief (kenmerk DJB/JHV-2331221) van de staatssecretaris van VWS en de Minister van Justitie ontvangen. In deze brief wordt onder meer ingegaan op de rol van de gezinscoach. Voor de verdere beantwoording van uw vraag verwijs ik derhalve naar deze brief.

45

Wanneer kan de Kamer de nieuwe Wet op de jeugdzorg tegemoet zien?

Het wetsvoorstel Wet op de jeugdzorg is op 18 december 2001 aan uw Kamer aangeboden. De derde nota van wijziging bij dit wetsvoorstel zal zo spoedig mogelijk aan uw Kamer worden verzonden.

46

In de keten van de jeugdzorg is geen kortdurende ambulante hulp weergegeven. Hoe kijkt de staatssecretaris hier tegenaan, moet dit onderdeel zijn van het bureau jeugdzorg?

In het wetsvoorstel Wet op de jeugdzorg, artikel 6, derde lid, onder b is de taak opgenomen dat het bureau jeugdzorg ambulante jeugdzorg kan verlenen. In de toelichting bij dit artikel wordt hierover het volgende opgemerkt:

Het kan zijn dat tijdens het proces van indicatiestelling blijkt dat een cliënt niet is aangewezen op jeugdzorg waarvoor een indicatie is vereist, maar op vormen van jeugdzorg die, behalve als het om afstemming en samenhang gaat, niet onder de Wet op de jeugdzorg, maar bijvoorbeeld zonder de Welzijnswet 1994 vallen en tot het beleidsterrein van de gemeenten behoren. Om te voorkomen dat cliënten die door de stichting met enige adviezen en wat begeleiding kunnen worden geholpen, doorverwezen moeten worden, kan deze eenvoudige, kortdurende ambulante jeugdzorg door de stichting zelf worden geboden. Omdat het gaat om het uitvoeren van de jeugdzorg waarvoor de verantwoordelijkheid bij de gemeenten berust zal de provincie bij de subsidiëring van de stichting de grenzen van de ambulante zorg die mag worden verleend, moeten vaststellen. In het jaarlijkse overleg tussen gemeenten en provincies zal dit uitdrukkelijk een onderwerp van overleg zijn.

In dit verband is verder van belang dat een traject is gestart om de gemeentelijke taken op het gebied van jeugdbeleid die geschakeld zijn aan de jeugdzorg, verder te verduidelijken. Bij de beantwoording van vraag 12 is hierop ingegaan.

47

Kan een overzicht worden gegeven van de stand van zaken met betrekking tot de vorming van de bureaus jeugdzorg, zoals de mate waarin thans wordt samengewerkt met instellingen die het geïndiceerde zorgaanbod leveren? (pag. 33)

(zie antwoord van vraag 11)

48

Kan worden aangegeven met hoeveel plaatsen de wachtlijsten in de jeugdzorg zijn gedaald als gevolg van de eenmalig beschikbaar gestelde € 9,5 miljoen in 2001?

Zoals aangegeven in kamerstuk 28 606, nummer 2, vindt de daadwerkelijke inzet van deze middelen voornamelijk in de tweede helft van 2002 plaats. Dat betekent dat het effect van deze middelen pas bij de volgende meting echt zichtbaar wordt. Omdat bij het aanpakken van wachtlijsten veel factoren een rol spelen en ook de vraag naar jeugdzorg is toegenomen, zal ook dan niet exact aangegeven kunnen worden wat het effect is op de wachtlijsten ten gevolge van de inzet van deze extra middelen.

49

Hoe is de enorme toename van het aantal wachtenden voor justitiële jeugdinrichtingen te verklaren (pag. 66)?

Het betreft een vergelijking van de wachtlijsten van 1 januari 2001 (155) en 1 juli 2002 (274). De toename van de wachtlijsten doet zich met name voor bij onder toezicht gestelde jongeren, die op behandeling wachten. Het toegenomen aanbod van deze jongeren, doorgaans meisjes, is te verklaren uit het toegenomen aantal meisjes, dat vanwege een crisis in een opvanginrichting wordt geplaatst. Daarnaast is ook het aantal PIJ-ers op de wachtlijst gestegen. Het gaat dan met name om de categorie licht verstandelijk gehandicapten en jongeren met psychiatrische problemen, zoals zedendelinquenten.

50

Op welke wijze zal de efficiency in de bedrijfsvoering kunnen verbeteren? Welke andere mogelijkheden ziet de staatssecretaris om de bureaucratie te verminderen, zoals bijvoorbeeld het terugdringen van de evaluaties in de jeugdzorg?

Op dit moment worden er initiatieven genomen om de efficiency te verbeteren en de bureaucratie te verminderen. Zo is op dit moment een traject in gang gezet om tot uniforme werkprocessen bij de bureaus jeugdzorg te komen. In dat proces wordt er nadrukkelijk op gelet dat deze processen zo min mogelijk bureaucratisch zijn. Daarnaast wordt met veld en provincies bezien hoe met zo min mogelijk belasting van de instellingen een afdoende beeld van en inzicht in de jeugdzorg verkregen kan worden.

51

Uit de rapportage Taskforce wachtlijsten jeugdzorg blijkt een enorme stijging van de wachtlijsten. Is gelet hierop de staatssecretaris bereid zich in te spannen om meer middelen voor de jeugdzorg te verkrijgen?

De signalen over de mogelijke oorzaken van de wachtlijsten en de mogelijke oplossingen lopen behoorlijk uiteen, met name als het gaat over de vraag in hoeverre efficiencywinst te halen is en of er structureel extra middelen nodig zijn voor de jeugdzorg om dit knelpunt op te lossen. Deze cijfers tonen wel aan dat de druk op het stelsel is toegenomen. In de nieuwe Wet op de jeugdzorg wordt het recht op jeugdzorg geregeld, waarbij de financiering op basis van normprijzen de feitelijke indicatiestelling zal volgen.

De taskforce wachtlijsten jeugdzorg is op dit moment bezig met een nadere analyse waarin zij aan zal geven welke stappen nodig zijn om dit knelpunt zoveel mogelijk op te lossen. In ieder geval lijkt het dat op de volgende punten nog winst te boeken is:

- Duidelijke afspraken over de verantwoordelijkheid van gemeenten en provincies;

- Uniformering van de werkprocessen bij het bureau jeugdzorg;
- Verbetering van de match tussen vraag en aanbod;
- Verbetering van de kwaliteit van de indicatiestelling;
- Verkorten van de behandelduur door betere nazorg en tijdige omschakeling naar lichtere vormen van hulp.

52

Hoe groot is het aantal vacatures op dit moment in de jeugdzorg en hoe groot is het verloop onder het personeel?

Uit het onderzoeksprogramma in het kader van het Convenant Arbeidsmarktbeleid Welzijn en Jeugdhulpverlening blijkt dat de vacaturegraad voor de zorg- en welzijnssector sterk per regio verschilt. In de Randstad bedroeg de vacaturegraad in 2001 circa 2,9%. In de overige provincies was dit percentage circa 1,3%. Gemiddeld lag de vacaturegraad in de jeugdhulpverlening landelijk op 1,9% en daarmee iets onder het landelijk gemiddelde voor de zorg- en welzijnssector. Het personeelsverloop in 2001 in de jeugdhulpverlening was 16,9%. De belangrijkste reden voor dit hoge percentage is het niet verlengen van tijdelijke contracten die vaak worden toegepast om vaste werknemers tijdelijk te vervangen. Tegenover deze uitstroom staat ook een grote instroom (in 1998 circa 20%).

53

Wordt nu gestreefd naar uniformering van de bureaus jeugdzorg in de verschillende provincies? Zo ja, hoe? (pag. 11)

Ja. Het streven naar uniformiteit van de bureaus jeugdzorg blijkt uit de wet- en regelgeving. In de Wet op de jeugdzorg is de uniformiteit onder meer neergelegd wat betreft de juridische vorm, de doelstelling, de taken en de financiering. In lagere regelgeving worden nadere eisen gesteld die onder meer betrekking hebben op de indicatiestelling, de kwaliteitseisen aan de werkwijze en de beschikbare deskundigheden.

Het streven naar deze uniformering van de bureaus jeugdzorg is in praktijk een complexe aangelegenheid. Dit heeft zijn oorsprong in het feit dat bureaus jeugdzorg vaak ontstaan zijn uit een veelheid aan verschillende organisaties met vanuit het verleden soms zeer diverse taken. Feit is dat de bureaus jeugdzorg zich nu in verschillende ontwikkelingsstadia bevinden.

Om de uniformiteit van de bureaus jeugdzorg te vergroten en meer te doen aansluiten bij de voorgestelde wet- en regelgeving is door de ministeries van VWS en van Justitie in overleg met het IPO en het veld besloten tot het laten opstellen van een referentiewerkmodel bureau jeugdzorg dat medio 2003 gereed moet zijn. Dit referentiewerkmodel moet een modelbeschrijving bieden van de processen van de uitvoering van de taken van het bureau jeugdzorg. Een dergelijk model geeft de bureaus jeugdzorg de mogelijkheid hun eigen uitvoeringspraktijk te spiegelen en zal bijdragen aan de gewenste uniformering.

54

In hoeverre wordt de aanspraak op jeugdzorg beïnvloed door lange wachtlijsten van bureaus jeugdzorg? (pag. 11)

Vanuit juridisch oogpunt kent de huidige Wet op de jeugdhulpverlening geen recht (aanspraak) op geïndiceerde zorg. De aanspraak op geïndiceerde zorg is een onderdeel van het voorstel Wet op de jeugdzorg dat nu ter behandeling bij uw Kamer ligt. Deze aanspraak treedt dus pas in werking op het moment dat de Wet op de jeugdzorg wordt ingevoerd, na vaststelling van het wetsvoorstel door de Staten-Generaal. Een lange wachtlijst voor het bureau jeugdzorg zou kunnen betekenen dat jeugdigen, omdat die pas na indicatiestelling door het bureau jeugdzorg een

aanspraak krijgen op geïndiceerde jeugdzorg, lang moeten wachten op hun indicatiestelling en daarmee ook op geïndiceerde zorg. Aangezien dit ongewenst is, wordt het wachtlijstprobleem bij de bureaus jeugdzorg als volgt aangepakt. De huidige praktijk is dat de bureaus jeugdzorg tijdens het eerste contact met een cliënt direct een inschatting maken van de aard van de problematiek. Naarmate er sprake is van ernstiger problematiek zal de cliënt sneller geholpen worden en niet hoeven te wachten tot hij op volgorde van aanmelding aan de beurt is. Ten tweede werken wij samen met onder andere IPO en VNG momenteel aan verduidelijking van het gemeentelijk takenpakket voor jeugdigen in relatie tot het takenpakket van het bureau jeugdzorg (zie ook vraag 12). Dit moet voorkómen dat het bureau jeugdzorg geconfronteerd wordt met instroom van cliënten met eenvoudige opvoedingsvragen die door lokale voorzieningen kunnen worden beantwoord. Als derde werken wij momenteel samen met het IPO en het platform bureaus jeugdzorg aan een verbetering van de bedrijfsvoering van de bureaus jeugdzorg. Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat bij het in werking treden van de nieuwe Wet op de jeugdzorg de cliënt niet te lang hoeft te wachten op de jeugdzorg die hij nodig heeft.

55

Het indicatietraject kan soms een jaar duren; wordt de cliënt gedurende dit traject geholpen? Zo ja, waar? (pag. 11).

Uit onder andere de rapportage van de Taskforce Wachtlijsten Jeugdzorg blijkt dat cliënten in sommige gevallen gedurende een lange periode door het bureau jeugdzorg geholpen worden. Dit betekent echter niet dat het indicatieproces altijd zo lang duurt. De eerste reden voor langdurige contacten met het bureau jeugdzorg is dat in deze gevallen het bureau jeugdzorg op dit moment vrij toegankelijke zorg (ambulante hulpverlening) biedt. Gedurende deze periode kan echter blijken, bijvoorbeeld door veranderende omstandigheden, dat geïndiceerde zorg toch nodig is. In de registratie wordt dan echter het moment van aanmelding genomen als start van de indicatiestelling. Een tweede reden van langdurige bemoeienis door het bureau jeugdzorg is in de gevallen dat een cliënt is overgedragen aan de Raad voor de kindbescherming en het bureau jeugdzorg gedurende dat onderzoek nog contact heeft met de cliënt. Als daarna alsnog een indicatie wordt gesteld dan wordt in sommige gevallen wederom het moment van (eerste) aanmelding als startpunt genomen. In beide gevallen leidt dit op papier tot een kunstmatig lange duur voor indicatiestelling en dient het bureau jeugdzorg vaak als aanspreekpunt voor de cliënt.

56

Waar doet de gezinscoach zijn/haar intrede in de keten van de jeugdzorg?

Uw Kamer heeft op 11 november jl. een brief (kenmerk DJB/JHV-2331221) ontvangen van de staatssecretaris van VWS en de minister van Justitie. In deze brief wordt onder meer ingegaan op de rol van de gezinscoach. De gezinscoach komt in beeld als sprake is van meervoudige problemen en er verschillende hulpverlenende instanties bij het gezin betrokken zijn. Er moet dan een begeleider zijn die het gezin ondersteunt en ervoor zorgt dat de hulpverlening in samenhang wordt aangeboden. Gezinscoaching moet worden aangeboden door lokale voorzieningen of een zorgaanbieder en in beginsel niet door het bureau jeugdzorg. Per gezin moet worden bekeken wie deze taak op zich zal nemen. Daarin heeft het gezin een belangrijke stem. Voor meer informatie over de gezinscoach verwijst ik naar de genoemde brief.

57 (zie antwoord van vraag 11)

In welke gebieden zijn nog reorganisaties en herstructureringen gaande? (pag. 12)

58 (zie antwoord van vraag 11)

Afgesproken is dat per 1 januari 2003 in iedere provincie één onafhankelijke stichting bureau jeugdzorg zal zijn ingericht. Wordt deze datum gehaald?(pag. 13)

59

De extra tijd tussen 1 januari 2003 en 1 januari 2004 zal worden benut om de kwaliteit van de indicatiestelling op een hoger niveau te brengen. Wat wordt hiermee bedoeld? (pag. 12 en 13)

Zie antwoord op vraag 18

60

Het klachtrecht en de medezeggenschap van cliënten wordt verbeterd. Waar kunnen cliënten een klacht over bureau jeugdzorg indienen en waar kan de cliënt eventueel in beroep wanneer hij/zij vindt dat de klacht niet serieus in behandeling wordt genomen?

De cliënt kan een klacht over het bureau jeugdzorg indienen bij het bureau jeugdzorg zelf. Als hij/zij vindt dat de klacht daar niet serieus behandeld wordt, kan de cliënt de klacht indienen bij de provinciale klachtencommissie.

61

De aanspraak, het recht, op jeugdzorg wordt middels een indicatiebesluit vastgelegd. Welk recht heeft de cliënt tijdens het indicatietraject (pag. 17)?

Als een cliënt een beroep doet op het bureau jeugdzorg dan heeft het bureau jeugdzorg de wettelijke taak een beoordeling van de problemen te maken en aan te geven of, en zo ja welke, zorg nodig is. Dit kan, maar hoeft niet altijd te leiden tot een indicatiebesluit. Het kan immers ook een verwijzing betreffen naar bijvoorbeeld de verslavingszorg. Als de cliënt erop staat, bijvoorbeeld bij een verschil van mening over de inschatting van de ernst van de problematiek, dan is het bureau jeugdzorg verplicht een indicatiebesluit af te geven. Dit gebeurt dan op basis van een aanvraag van de cliënt. Dit is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Tegen dit besluit is voor de cliënt bezwaar en beroep mogelijk.

62 en 63

Uit de praktijk komen verhalen van een inefficiënte en versnipperde hulpverlening die soms kan leiden tot 14 verschillende hulpverleners in één gezin. Wordt in het indicatiebesluit gestreefd naar een geïntegreerde hulpverlening? Zo ja hoe? Wordt bij de indicatie rekening gehouden met het aantal hulpverleners in het gezin?

Het bureau jeugdzorg kijkt in het proces van indicatiestelling naar de problemen van een kind, ouders en het gezin. Het bureau kan vervolgens bepalen dat geïndiceerde jeugdzorg nodig is. Dit kan al of niet in combinatie met een jeugdbeschermingsmaatregel of de uitvoering van jeugd-reclassering zorg zijn die geleverd wordt door de huidige jeugdhulpverlening, de jeugd-ggz of de justitiële jeugdinrichtingen. Het besluit geeft deze noodzakelijke zorg geïntegreerd weer in het indicatiebesluit. Naast deze vormen van zorg kan het bureau jeugdzorg constateren dat ook zorg voor met name ouders nodig is die voorwaardenscheppend is

voor het oplossen van de opvoed- en opgroei problemen. Gedacht kan worden aan verslavingszorg, schuldhelpverlening en de thuiszorg. In dit geval heeft het bureau jeugdzorg de taak om de ouders te verwijzen en te begeleiden om hiervoor hulp op gang te brengen. Indien er sprake is van een opeenstapeling van problemen dan heeft het bureau jeugdzorg de taak ervoor zorg te dragen dat er een gezinscoach komt als die er nog niet is. Deze gezinscoach heeft als taak de hulpverlening op elkaar af te stemmen. Deze gezinscoach wordt in samenspraak met de cliënt aangewezen. Hierbij verwijs ik ook naar de brief aan de Tweede Kamer van 11 november jongstleden (zie vraag 56). In het indicatiebesluit worden ook de andere problemen dan opgroeien opvoedproblemen van het gezin benoemd.

64

Het wetsvoorstel schrijft voor dat bij elk bureau jeugdzorg een onafhankelijk vertrouwenspersoon werkzaam moet zijn waarop de cliënt een beroep kan doen voor advies en bijstand bij de uitoefening van zijn rechten. Is deze vertrouwenspersoon een gezinscoach? Wat is verschil tussen een vertrouwenspersoon, een gezinscoach en een casemanager? Mag de gezinscoach ook hulp verlenen of alleen organiseren?

In het antwoord op vraag 4 is op hoofdlijnen uiteen gezet wat het verschil is tussen de verschillende functies en functionarissen.

De vertrouwenspersoon vervult geen functie als reguliere hulpverlener, coach of casemanager. Het is een persoon waartoe de cliënt zich kan wenden wanneer hij bijvoorbeeld onvrede heeft over de bejegening, de hulp- of dienstverlening van het bureau jeugdzorg of van de zorgaanbieder. De vertrouwenspersoon kan dan een bemiddelende of signalerende rol vervullen of de cliënt bijstaan bij het indienen van een klacht. De taak van de vertrouwenspersoon heeft dus twee aspecten: bemiddeling enerzijds en ondersteuning bij de interne of externe klachtenprocedure anderzijds. Bemiddelen kan omvatten het organiseren van één of meer gesprekken tussen de jeugdige of de ouder(s) en de hulpverlener; daarbij treedt de cliëntvertrouwenspersoon op als ondersteuner van jeugdige of de ouder(s).

65

Welke bevoegdheden krijgt de casemanager?

De cliënt is degene die aanspraak kan maken op jeugdzorg. De cliënt die zo'n aanspraak heeft zal deze tot gelding moeten brengen. De wet regelt dat, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, de zorgaanbieder een cliënt moet accepteren. Ter versterking van de cliënt hierbij en gedurende de uitvoering van de hulp is in de Wet op de jeugdzorg geregeld dat het bureau jeugdzorg ook nadat het indicatiebesluit is genomen de cliënt nog bij kan staan. Zeker als er meer zorgaanbieders betrokken zijn bij het opstellen van een hulpverleningsplan kan een dergelijke steun van pas komen. Het bureau jeugdzorg bevordert in zo'n geval dat er één integraal hulpverleningsplan komt. Ook kan het bureau jeugdzorg de cliënt adviseren over bijvoorbeeld de aansluiting en de mogelijke overlap bij op elkaar volgende zorg. Daarnaast heeft het bureau jeugdzorg onafhankelijk van de behoefte van de cliënt tot taak om te toetsen of het hulpverleningsplan van de zorgaanbieder(s) aansluit op de gestelde indicatie. Tot slot volgt en evalueert het bureau jeugdzorg de geboden zorg. Met deze taken wordt gewaarborgd dat de vraag van de cliënt neergelegd in het indicatiebesluit in de gehele zorgketen centraal blijft staan. Dit zijn de wettelijke taken en bevoegdheden van het bureau jeugdzorg na indicatiestelling. Dit wordt in de praktijk casemanagement genoemd.

66

Hoe is controle op de kwaliteit van bureaus jeugdzorg mogelijk wanneer in de praktijk blijkt dat het niet altijd helder is waar de verantwoordelijkheid van de gemeente ophoudt en die van de provincie begint?

Het hier gestelde heeft betrekking op de licht ambulante activiteiten door het bureau jeugdzorg. In het antwoord bij vraag 46 is aangegeven op welke wijze deze taak door het bureau jeugdzorg moet worden ingevuld. De Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming (straks: Inspectie Jeugdzorg) houdt toezicht op de kwaliteit van het bureau jeugdzorg. In de praktijk blijkt dat de intensiteit van het jeugdbeleid door gemeenten dat geschakeld is aan de jeugdzorg verschilt. Tegen deze achtergrond hebben VWS, Justitie, VNG en IPO afgesproken dat het van belang is het gemeentelijk jeugdbeleid te verduidelijken. De Tweede Kamer is hierover bij brief van 11 november jl. (kenmerk DJB/JHV-2331221) geïnformeerd.

67

Door extra gelden voor de gezinsvoogdij wordt de gemiddelde caseload per gezinsvoogd aanzienlijk verlaagd van gemiddeld 1:23 in 2001 tot 1:17,5 in 2003. Wordt deze verlaging van de caseload gehaald? Wordt gestreefd naar casemanagers met een lagere caseload en meer bevoegdheden? (pag. 41)

Geconstateerd kan worden dat er vanaf 2001 bij de gezinsvoogdij-instellingen een aanmerkelijke verlaging heeft plaatsgevonden van de gemiddelde caseload doordat er extra gezinsvoogden zijn aangenomen. De jaarplannen en begrotingen voor het jaar 2003 van de instellingen geven het beeld dat nog steeds hard aan verdere verlaging van de gemiddelde caseload wordt gewerkt en dat bij de meeste instellingen sprake zal zijn van een gemiddelde caseload van 1:17,5 in 2003.

Met een verdere verlaging van de caseload wordt geëxperimenteerd in de eerder genoemde pilots (zie antwoord op vraag 34) die op 1 oktober jl. van start zijn gegaan.

De bevoegdheden van de gezinsvoogd in het kader van de uitvoering van een ondertoezichtstelling zijn wettelijk vastgelegd en hierin zal geen verandering komen. Wat betreft de uitvoering van casemanagement door het bureau jeugdzorg kan worden opgemerkt dat deze taak is neergelegd in het wetsvoorstel Wet op de jeugdzorg. Uitgangspunt daarbij is dat de gezinsvoogd in het geval van gedwongen hulpverlening het casemanagement onder de Wet op de jeugdzorg zal gaan uitvoeren.

68 en 69

Hoe valt te verklaren dat in 2003 ten opzichte van 2002 sprake is van een verhoging van de besteding aan dagbehandeling, terwijl de capaciteit in 2003 juist afneemt?

Waarom is in 2003 minder dagbehandelingcapaciteit nodig dan in 2002? (pag. 50)

De gegevens voor capaciteit dagbehandeling in 2002 zijn gebaseerd op de door de provincies ingediende concept-provinciale jaarplannen jeugdhulpverlening 2002–2005 en de gegevens voor 2003 zijn gebaseerd op de concept-provinciale jaarplannen 2003–2006. Dit zijn ramingcijfers. De cijfers voor 2000 en 2001 zijn realisatiecijfers. Waarschijnlijk valt de realisatie van dagbehandelingcapaciteiten van 2002 lager uit dan de raming. De realisatiecijfers van 2002 ontvangen wij in het voorjaar van 2003 van de provincies. Om een uitspraak te kunnen doen over een toe- of afname van de dagbehandelingcapaciteit in de periode 2000 t/m 2003 moeten de realisatiecijfers worden vergeleken.

Dit laat onverlet dat de kosten per capaciteitsplaats toenemen. De oorzaak hiervan is met name gelegen in hogere personeelskosten. Vanaf 2001 zijn voor verbetering van de arbeidsmarktpositie van de jeugdhulpverlening extra middelen beschikbaar gekomen (de zogenaamde «Dijkstal- en Van Rijn middelen»). Deze middelen zijn beschikbaar gekomen omdat uit arbeidsonderzoek is gebleken dat de jeugdhulpverlening een achterstandspositie had ten opzichte van vergelijkbare werkzaamheden in andere sectoren.